

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Autonomie van de nationale rechter in het Europees recht: een verkenning van de praktijk aan de hand van de Nederlandse Europeesrechtelijke rechtspraak over de vestigingsvrijheid en het vrijedienstenverkeer

van Harten, H.J.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Harten, H. J. (2011). *Autonomie van de nationale rechter in het Europees recht: een verkenning van de praktijk aan de hand van de Nederlandse Europeesrechtelijke rechtspraak over de vestigingsvrijheid en het vrijedienstenverkeer*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

INHOUDSOPGAVE

Proloog		1
1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding, achtergrond en afbakening	5
1.2	Probleemstelling en onderzoeksvraag	12
1.3	Onderzoeksmethodiek en bronnen	17
1.4	Opbouw van het boek	20
2	Over nationale rechterlijke autonomie, een theoretische inkadering	23
2.1	Inleiding	23
2.2	Over de nationale rechter in het Europees recht	25
2.3	Wat te verstaan onder ‘nationale rechterlijke autonomie’?	46
2.4	Conclusies	57
3	Rechterlijke autonomie in de materieelrechtelijke toepassing en uitlegging	61
3.1	Inleiding	61
3.2	Rond drie dimensies in werkingssfeer: materieel, personeel en geografisch	63
3.3	Rechterlijke variaties rond de verbodsnormen	85
3.4	Rechterlijke weging van rechtvaardiging en evenredigheid	110
3.5	Conclusies	135
4	Prejudicieel verwijzingsrecht en rechterlijke autonomie	139
4.1	Inleiding	139
4.2	Een wereld voor verwijzen	144
4.3	<i>To refer or not to refer</i>	153
4.4	Na verwijzing	176
4.5	Conclusies	180
5	Nationale Europeesrechtelijke precedënten	183
5.1	Inleiding	183
5.2	Wat is een nationaal Europeesrechtelijk precedent?	184
5.3	Functies: verfijning, verduidelijking, fundering	191
5.4	Gevolgen van bestaan en betekenis	207
5.5	Conclusies	210

6	Slotbeschouwing	213
6.1	Inleiding	213
6.2	Samenvatting	213
6.3	Kenmerken van nationale rechterlijke autonomie	218
6.4	Over rechterlijk gezag in het stelsel van Europese rechtspleging	229
6.5	Aanbevelingen	240
	<i>Summary in English</i>	249
	Lijst van gebruikte afkortingen	251
	Bibliografie	253
	Jurisprudentieregister	261
	Nawoord	277